

VOORWOORD

Ik ben een zoon van een spoorman en heb in mijn jeugd in een huis gewoond aan het spoor nabij station Vogelenzang. Het Spoorhuiskind is een bundel van 44 levensverhalen in een fictief jasje, autobiofictie dus. Elke verhaal is gebaseerd op bv. een ervaring, een verlangen of een thema uit mijn leven. De autobiografische lading verschilt per verhaal. Zo staat het *Dagboek van een blij mens* vol met ware ervaringen, maar is de vorm fictie. *De deadline* is 90 % autobiografisch en *De Mist* is gebaseerd op een gevoelstoestand die ik vaak heb; mist in mijn hoofd. In dat verhaal ben ik op zoek gegaan naar de oorzaak van die mist.

Om het fictieve karakter van verhalen te versterken, gebruik ik vaak andere namen dan die van de echte personen die in mijn leven een rol spelen of hebben gespeeld. De thema's die aan bod komen zijn o.a. relaties, rouw, liefde, reflecties, natuurervaringen, fantasieën, jeugd, vaderschap, vriendschap. Verhalen zijn soms ontstaan door een opdracht van mijn schrijfgroep of als thema voor een wedstrijd of een persoonlijke behoefte.

Niek van den Raad

INHOUDSOPGAVE

Het spoorhuiskind	6
De prins die van lezen hield	11
De veilige kring	30
De herfstwandeling	33
Witte Veder	36
De lekke band	39
De verboden overgang	44
Dora	46
Onmacht	80
Het laatste verzoek	84
De Bekslaan	100
Kaalslag	105
Het kwartje	107
Het masker	111
Spoorzoeken	113
Een ontmoeting met het verleden	118
Sjonnie	125
De breuk	130
Een brug te ver	135
Fluiten	140
Op herhaling	145
Brief aan Joeri	148
De dromencollage	152
De terugtocht	157
De illusies voorbij	160
De albasten vogel	163
Goede Vrijdag	168
Het gebaar	172

Salut d 'Amour	175
De troonsafstand	179
De mist	184
De stoel	188
De Noorse trui	191
Ze bestaat wel	195
De deadline	198
Foute films	202
Marga	204
De vlieger	208
De verwachtingenvanger	211
De bomenverzamelaar	215
De troostzoeker	219
Dagboek van een blij mens	222
Verdwalen	226
De laatste kamer	229
Colofon	246

HET SPOORHUISKIND

Het kind in mij is een spoorhuis: ingericht met herinneringen, verlangens en dromen. Het is een huis waar ik regelmatig in gedachten naar toe reis om te spelen, een droom te herbeleven, of een verlangen nieuw leven in te blazen. Daar ga ik dan met een boek in de huiskamer bij het raam zitten en word weer die jongen van 9 jaar. Terwijl ik daar zit, reizen herinneringen naar me toe, zomaar, zonder reisschema: de sissende stampende locomotief die stonk naar vette rook, de spannende verhalen die jonge tantes fantaseerden in het warme tweepersoonsbed tijdens hun logeerpartijen, de geur van kokend wasgoed die opsteeg vanuit de keuken langs de smalle houten trap naar boven, het bordje snoep dat naast mijn bed stond als ik mijn ogen jarig opensloeg, de moddersloot waarin ik voorzichtig zwom, de trots gevangen vis met grondsmaak uit diezelfde sloot, de ijzige winter waarin ik schaatsen leerde, vader die een pijl en boog voor me maakte. De beelden volgen elkaar moeiteloos op en vaak duikt daarbij ook de torenspits van de dorpskerk op. De kerk waar ik tijdens missen onvermijdelijk wegdroomde bij een zwaarmoedige preek van de norske pastoor, maar waar ik ook opgetogen raakte van het spel van wierook en kaarslicht. Gelukkig komt ook mijn lievelingsherinnering voorbij: aan vaders hand wandelen in de kerstnacht terwijl in

mijn hoofd de Latijnse gezangen gonsden en vreemde woorden over het grote mysterie. Aan de zwarte hemel flonkerden duizenden sterren. We kwamen met ijskoude wangen thuis in het kleine spoorhuis, waar de kachel loeide en kaarsjes flakkerden in de kerstboom. Toen klopte het beeld van de wereld waarin ik leefde.

Ook komen flarden van de geheimtaal terug, die mijn oudere broer en ik verzonnen op weg naar school. Weer fiets ik een touretappe langs de immense beuken van de Bekslaan en voel opnieuw de bibbers die door mijn buik schoten bij het schotsje springen. Onvermijdelijk welt ook die angst weer op die ontstond wanneer Moeder me aankeek met een bestraffende blik, omdat ik in haar ogen niet normaal deed.

In de stroom van beelden die voorbijtrekt als ik bij het raam zit, duikt stevast de herinnering op aan de zesde klas van de lagere school op. Ik heb van die klas nog een foto. Zie ze daar zitten: Jos, mijn eerste grote vriend, met wie ik zeilde door de Leidsevaart, Martin, voetbalvriend van later (helaas jong gestorven), Engel, die mij opleidde voor misdienaar (ik ben het niet geworden omdat ik een hekel had aan vroeg opstaan). Ik zie ook klasgenoten waar ik de namen niet meer van weet, en dat blonde meisje, waar ik een zusje in zag. Ik poseerde braaf voor de schoolfotograaf, want Moeder en God keken mee door de lens. Meester

Bosman staat ook op die foto met zijn rijzige gestalte. Hij kon zo magisch vertellen over wilde dieren, verre landen, imposante fjorden, gletsjers en vulkanen. Ik vond het fijn als hij naar mij keek. Hij zag het kind dat ik was, en niet het kind dat van mij verwacht werd. Toen ik als vijfendertigjarige voor het eerst aan de rand van een Noorse fjord stond, heb ik hem bedankt, hij had in mij het verlangen naar reizen door Noorwegen gezaaid.

Verhalen uit de geschiedenislessen reizen voorbij, maar ook de herinnering aan het nauwgezet geteld worden bij de kindermis, de angst voor een vlek bij het schrijven, het geworstel met de regels van de taal, het overblijven van twaalf tot twee op het lege schoolplein. Helaas komen ook de bezoeken aan de pastoor weer in mijn herinnering terug. Hij moest mijn rapporten van de MULO tekenen. Zijn kamer zie ik weer voor me: een donkere ruimte waar kamerbreed in eikenhouten kasten de waarheid van links naar rechts stond opgesteld, gehuld in zwartfluweel en goud op snee. Ik zat daar stil en stijf op het wijnrode pluche van een hoge rechte stoel. De pastoor wierookte vreemde woorden met beladen klanken over mij heen. Mijn ogen dwaalden dan af naar de gele glas - in- lood - ramen waar zonlicht door naar binnen danste. Mijn handen vonden houvast aan de tennisbal in mijn schoot. Nadat de zware deur achter mij was dicht

gevallen, kaatste ik opgelucht de bal heftig tegen de muur van het oude kerkhof.

Ach Spoorhuis, weet je nog dat ik een heldendagboek bij hield? Een dagboek waarin ik de namen van mijn helden noteerde: Eric de Noorman, Arendsoog, Witte Veder, Winnetou. Wat speelde ik ze graag na in het bos van Ruigrok. Piet Hein, Columbus en Livingstone stonden er ook in. In mijn dagdromen reisde ik ademloos met hen mee. Later voegde ik andere namen aan mijn lijstje toe: Ghandi, Martin Luther King. Ik probeerde hun daden te doorgronden en geloofde in de kracht van hun dromen. Nu noteer ik geen nieuwe namen meer. Absolute waarheden zijn omkeerbaar gebleken, of je tot held wordt verheven, hangt af van de groep waar je bij hoort. In mijn dromen weet ik geen raad met hen.

In de loop der jaren heb ik afscheid genomen van veel opvattingen uit mijn jeugd. Dat ging niet altijd zonder slag of stoot. In de ban van kaarslicht, wierook, symboliek en devote woorden, ben ik lang blijven bidden voor vrede, kaarsen aansteken, wierook branden en in maakbaarheid geloven. Ik probeerde met nieuwe gebaren oude rituelen te herhalen en vertaalde mijn verlangen naar sterren in gedichten. Geleidelijk aan heb ik afscheid genomen van dogma's en illusies. Er bleken meer werelden te bestaan dan die uit mijn kindertijd, waarin, achteraf gezien, toch niet alles klopte. Ik heb afscheid

genomen van leraren die mijn hoofd vulden met verhalen over vroeger en nuttige zaken voor later, maar daarbij het heden uit mijn aandachtsveld dicteerden. Ik heb afscheid genomen van zieners en leiders die voor alle wegen eenrichtingsverkeer bepleitten, waarbij ze hun angsten met nieuwe dogma's maskeerden.

Maar waar ik sinds de dag dat ik het spoorhuis heb verlaten ook woonde, het reisde met me mee. Het huis waar moeder onaantastbaar was, mijn stille vader sliep, de grote wereld aan mij voorbijging, mijn fantasieën met treinen reisden en mijn verlangen naar sterrennachten is gewekt. Het kind in mij is een spoorhuis, dat niet zonder mysterie kan.

DE PRINS DIE VAN LEZEN HIELD.

Er was eens een kleine prins die veel van lezen hield. Hij woonde in een klein paleis in een klein land, dat verarmd was door oorlogen en economische crisissen. De mensen hadden jarenlang honger geleden en bezaten nauwelijks geld voor kleding. Toen er weer vrede heerste in het land namen de koning en de koningin zich voor de burgers van hun land en zij en hun kinderen nooit meer honger zouden lijden of armoedig gekleed gaan.

De koning was een sterke man, die dag en nacht hard werkte om geld te verdienen. Hij was altijd aan het werk of onderweg voor bestuurlijke zaken. Als hij thuis was rustte hij uit. Hij sliep vaak overdag of was aan het werk in de groentetuin. De prinsen zagen hun vader daardoor niet vaak. Een aai over hun bol of een warme glimlach daar moesten ze het mee doen.

De koningin was de baas in het paleis, zij regelde de dagelijkse gang van zaken. Zij was dag en nacht bezig het paleis in orde te houden en te verfraaien. Er kwamen voortdurend klusjesmannen over de vloer om wanden door te breken of muren in een andere kleur te sauzen of nieuwe tapijten te leggen. De koningin liet ook jonge, en dus goedkope, naaisters uit het dorp komen, die de kleding voor het koningsgezin naaiden.

De koningin bezocht zelf de markt om lappen te kopen. Daar raakte ze bekend als iemand die scherp kon afdingen. De koningin zag er nauwgezet op toe dat met zo weinig mogelijk geld zoveel mogelijk werd gekocht. Kortom, zij regelde de zaakjes prima. Soms liet ze tegen betaling gasten logeren. Regelmatig moesten de prinsen daarvoor hun kamers afstaan. De prinsen leden geen honger en liepen er keurig gekleed bij. Maar de kleine prins voelde zich niet thuis in het paleis en begreep niet waarom.

De koning en de koningin hadden weinig tijd en aandacht voor de prinsen en zij spraken nauwelijks met elkaar in de nabijheid van de prinsen. De maaltijden werden snel en zwijgzaam verorberd. Als de pannen en de borden leeg waren, stond iedereen op en ging snel zijn eigen weg. De koning at vaak op andere tijdstippen.

De prins hielp zijn vader de koning graag bij het werk in de groentetuin. Ook dan spraken zij weinig met elkaar, de koning werkte en gaf de kleine prins taken die hij braaf en nauwgezet uitvoerde. En het was feest als hij een vuurtje mocht stoken om afval te verbranden. Zo in de nabijheid van die grote sterke maar zwijgzame vader had de prins het best naar zijn zin. Maar als ze weer in het paleis terugkwamen, verdween dat geluksgevoel. Hij zag zijn vader veranderen in een schuchtere man die er

op een of andere manier niet meer was. De prins begreep dat niet.

De prins was best trots op zijn koningvader en bewonderde ook zeer de koninginmoeder, maar hij was tegelijkertijd bang voor haar. Ze kon soms zo onverwacht uit de hoek komen met een nare opmerking. Dan was het net of de prins een klap op zijn hoofd kreeg. De sneren van de koningin waren de wapens waarmee ze iedereen strafte en klein hield. Ze zag alles. Zelfs de koning leek bang voor haar en dat wilde toch wel wat zeggen. Ook de gasten en de knechten hielden zich gedeisd als de koningin in de buurt was. De prins voelde zich niet veilig in het paleis en vond dat vreemd. Hij trok zich het liefst terug in een hoekje van het paleis, ver van het dagelijks gedoe. Als hij daar zat te lezen verdween de wereld om hem heen en voelde hij zich kalm en gelukkig.

Langs het paleis liep een grote weg, waar dagelijks reizigers voorbijtrokken op weg naar verre oorden en onbekende bestemmingen. Als de prins niet zat te lezen, keek hij graag naar die reizigers, luisterde naar de verhalen die ze elkaar vertelden, terwijl ze bij het koetshuis wachtten op een rijtuig naar hun volgende bestemming. Vaak droomde de prins ervan op een dag zomaar in een koets te stappen en weg te trekken, andere werelden te ontdekken. Op weg naar een onbekende bestemming.

Rondom het paleis lagen velden waarop de burgers van het land bloemen en groenten kweekten. Vaak speelde de kleine prins met zijn grote broer, de kroonprins, en allerlei vriendjes in een naburig bos. Daar beleefden ze fantastische avonturen: vchten met draken, bestookten vanuit hun boomhut vijandelijke indringers en droomden ervan dapper en beroemd te worden en prinsessen te bevrijden. Op een dag werd er een derde prins geboren. Onze prins moest voortaan zijn kamer delen met de nieuwe prins. De koningin overwoog om naar een groter paleis te vertrekken, maar ze bezaten daartoe onvoldoende geld. De prins was nu groot genoeg om naar de school in het dorp te gaan. Vaak trok hij op met de oudste prins, maar liever liep hij alleen naar school en naar huis. Dan dwaalde hij graag door het bos, luisterde naar de vogels, zocht vogelnestjes en pakte soms een eitje uit een nest, hield dit dan voorzichtig bij zijn oor om te luisteren naar wat daarbinnen gebeurde. Maar hij hoorde nooit wat. Of hij plukte wilde bloemen in het veld voor zijn moeder de koningin, of zocht bij sloten naar waterbloemen, en fantaseerde dat hij een libel was die over het water zweefde of een snoek die achter een prooi aanjoeg.

De jonge prins groeide voorspoedig op tot hij oud genoeg was om naar de grote school te gaan in een naburige stad. Hij kreeg een fiets en een schooltas en fietste door weer en wind naar school, daar

ontdekte hij een nieuwe wereld, vooral bij de lessen aardrijkskunde, geschiedenis, tekenen en muziek. Vakken als meetkunde en algebra vond hij lastig en niet leuk en dan ook nog bergen huiswerk. Veel tijd om te spelen hield hij niet over. De jonge prins deed zijn stinkende best om de koningin en de koning een plezier te doen.

Op een dag werd er een vierde prins geboren. De koningin zei dat het paleis nu te klein was, ze wilden in een groter paleis gaan wonen. En zo geschiedde. In een klein stadje in de buurt betrok het koninklijk gezin een nieuw paleis in het centrum aan een groot plein. Maar het leven van alle dag veranderde niet. Het koningspaar bleef hard werken en ook dit paleis werd steeds maar weer verbouwd en verfraaid, want de koningin was nooit tevreden met wat er was. De prins miste de bossen, de sloten en de velden en de verhalen van reizigers. Hij trok zich steeds mee terug in zijn boeken, studeerde elke dag hard om meer te weten te komen over de wereld en vooral om te leren wat je moest doen om gelukkig te worden, want hij was niet gelukkig en begreep niet waarom.

Het schoolleven viel hem zwaar. Elk schooljaar redde hij het net en mocht hij door naar de volgende klas, mede omdat hij zijn best deed. Zo werd hij beloond voor zijn gedrag. Het werkt wel dacht hij, maar waarom voel ik me dan niet gelukkig? Er klopt iets niet, maar wat? Hij vroeg

het aan de koninginmoeder. Deze reageerde korzelig, want ze was net bezig nieuw behang uit te zoeken: 'Lief zijn voor mij en normaal doen,' Lief zijn, dat begreep hij wel, maar normaal doen, wat was dat? De meester op school zei: 'Goed je best doen?' Ook dat begreep en deed hij. Alleen de pastoor gooide roet in het eten bij het biechten. Die zei dat hij nog beter zijn best kon doen om zijn naaste lief te hebben. De jonge prins voelde al die opdrachten zwaar op zijn schouders rusten, hij werd er somber van.

De prins had veel vriendjes waar hij mee naar school fietste, ging zwemmen of voetballen. De meisjes vonden hem aardig, maar de prins wist niet zo goed hoe hij met ze om moest gaan. Hij voelde zich onzeker in hun nabijheid. Als ik een zusje had gehad, dacht hij weleens, dan zou ik vast geleerd hebben hoe dat moest.

De prins groeide op tot een jonge man die normaal wilde doen en aardig was voor iedereen. Hij bleef gretig lezen en schreef af en toe een gedicht, werd om de haverklap verliefd, maar wist daar weer geen raad mee en begreep maar niet waarom hij zich niet gelukkig voelde en regelmatig somber was. Hij gedroeg zich toch zoals het hem geleerd was? Hij begon plannen te maken voor de toekomst. Hij wist al lang wat hij wilde worden: onderwijzer. Kinderen leren lezen, schrijven, tekenen en spelen. Hij wilde ervoor zorgen dat andere kinderen wel

gelukkig werden. Na zijn opleiding die hij met de hakken over de sloot afrondde vond hij een baan in een grote stad en ging op kamers wonen. Het leven in de stad beviel hem wel, vooral de bioscopen, het theaters, de musea en de bibliotheek. Hij bezocht steeds minder het ouderlijk paleis. Hij zag zijn vader steeds zwijgzamer worden en zijn moeder bleef steen en been klagen, vooral over haar ondankbare kinderen: die kwamen veel te weinig, waardeerden haar te weinig en kozen ook nog eens de verkeerde vrouwen.

Op een dag werd de jonge prins smoorverliefd op een meisje met zwart golvend haar en grote donkerbruine ogen, die veel en gemakkelijk lachte, met passie danste en vrolijk van aard was. De verliefdheid was wederzijds. Na een paar jaar vonden ze een leuke benedenwoning met tuin, trouwden en kregen twee meisjes.

Nu heb ik het voor elkaar, dacht de prins, ik leid een normaal leven, ben aardig voor anderen, doe mijn best als echtgenoot en vader, werk hard als onderwijzer, nu ga ik me echt gelukkig voelen. Maar het geluksgevoel bleef uit. Hij bleef last houden van somberheid en onrust. Het werken met groepen leerlingen putte hem uit en bleef last houden van sombere buien en daar voelde hij zich dan weer schuldig over. Alleen in de omgang met zijn kinderen voelde hij zich volkomen vrij. Hij genoot volop van het vaderschap. Op een dag toen

hij zich weer eens afvroeg waarom hij zich maar niet gelukkig voelde, vond hij een antwoord: Ik weet nog te weinig van de mensen en de wereld, daar komt het door, dat is het, ik moet gaan studeren, nog beter leren hoe de wereld in elkaar zit en waarom mensen zich gedragen zoals ze zich gedragen. En dat deed hij. Zijn vrouw was niet blij met haar studerende echtgenoot. Zij vond dat hij er meer voor haar en de kinderen moest zijn en nam het hem vaak kwalijk als hij zich terugtrok in zijn studiehoek. De prins deelde echter zijn tijd keurig en braaf in en verzaakte zijn huishoudelijke, vaderlijke en sociale plichten niet.

Diep van binnen wist de prins dat hij door moest zetten, de weerstand moest weerstaan, dit had hij nodig, dit hield hem op de been, hij genoot van de studie. Tot zijn verbazing boekte hij goede studieresultaten. Hij genoot vooral van het vak filosofie. De professor raadde hem sterk aan daarmee verder te gaan. De prins schrok geweldig van dit idee, hij had er wel oren naar, maar hoe moest het met zijn werk, zijn huwelijk, het vader zijn? Dat kon hij het gezin niet aan doen. De prins besloot het advies van de professor niet op te volgen. Zonder zijn studie kwamen zijn sombere stemmingen echter steeds heftiger terug. De verwarring tussen zijn oren werd alleen maar groter. Hij ontwikkelde zich tot een stille, zorgzame, zwaarmoedige man die maar niet te pakken kreeg

wat hij fout deed en zijn wanhoop groeide. Het schrijven van gedichten over zijn somberheid luchtte hem op, maar zijn gedichten hield hij verborgen in een la en besprak hij met niemand. Zijn vrouw wist zich geen raad met de sombere en zwijgende prins, en zocht steeds meer troost en steun bij haar moeder. De prins sloot zich meer en meer op in zijn eigen wereld. Op een dag barstte de bom, de prins vluchtte het huis uit, verliet vrouw en kinderen en ging in een andere wijk van de stad wonen.

Nadat de verhoudingen weer enigszins genormaliseerd waren, bouwde hij het contact met zijn kinderen weer op als weekendvader. Hij ging soms drie keer in de week naar de bioscoop en las onnoemelijk veel boeken in diverse genres. Hij verliet het onderwijs en ging werken als jeugdadviseur. Hij stortte zich fanatiek op zijn werk, nam zitting in allerlei besturen, ontmoette andere vrouwen en functioneerde voor de buitenwereld uitstekend. Maar van binnen bleef hij zich ongelukkig voelen en accepteerde gelaten, dat hij was zoals hij was en uitte zijn gevoelens in gedichten.

Hij bezocht af en toe zijn ouders, maar werd van die bezoeken alleen maar somber en verdrietig. Hij onderhield het contact met zijn broers, die een stabiel en gelukkig leven leidden. Met hen kon hij praten over de dingen van alledag, maar niet over

wat zijn ziel bezighield, daar hoefde hij niet mee aan te komen. Zij noemden hem de 'aparte prins'. Een benaming die hem irriteerde. Was hij dan niet normaal? Dat besef bleef aan hem klagen. Maar tot een helder inzicht kwam hij niet. De jaren gingen voorbij, waarin de Prins bleef volharden in het gedrag dat hem geleerd was. Eens moest de beloning toch komen. Hij schreef gedichten en toneelstukken over dat wat hem raakte, speelde vol overtuiging de weekendvader en droomde over een nieuwe grote liefde.

Op een avond, na een vergadering, besloot de prins nog wat te gaan drinken in een café bij de haven, in de buurt waar hij op kamers woonde. Terwijl hij met een glas wijn in zijn hand stond, hoorde hij een vrouw vrolijk lachen, hij keek in haar richting aan en herkende haar. Hij had haar ontmoet op een feest, waar hij met een vriendin naar toe was geweest. Ze was hem toen al opgevallen als een mooie, spannende vrouw. Ze herkenden elkaar, raakten in gesprek, dansten, kusten elkaar en vanaf dat moment wist de prins het: deze vrouw laat ik niet meer los. De prins ging met haar mee naar haar kleine paleis even buiten de stad, ze sliepen met elkaar, hadden elkaar lief en weldra trok de prins bij haar in. De prinses was een begaafd pianiste en schilderes. Hij was ervan overtuigd dat dit de prinses uit zijn dromen was en voelde zich de koning te rijk. Bij haar voelde hij zich open en

normaal. Schreef vrolijke gedichten over passie, verlangen en geluk. Ze werkten beiden hard, verdienden veel, gingen vaak uit, genoten van cultuur, vooral van pianoconcerten.

De prins voelde zich als herboren. Hij genoot volop van zijn geluk en dacht: zie je wel het heeft gewerkt, ze hadden gelijk, mijn gedrag wordt eindelijk beloond. Samen bezochten ze landen waar ze ooit naar toe hadden gewild, vooral landen met bergen en fjorden of oude culturen. Ze waren tot in hun diepste ziel gelukkig met elkaar. De prins en de prinses trouwden en beloofden samen oud worden. In de loop der jaren werd hun geluk regelmatig bedreigd door oud zeer uit hun kindertijd. Ook had de prins wel eens moeite het tempo van de prinses bij te houden, ze wilde zo veel, maar ging voor hem te snel. De Prins had er behoefte aan af en toe pas op de plaats te maken, even alles te laten zoals het was, maar dat wilde de prinses niet, het leven was zo kort. Ze maakten elkaar soms bittere verwijten. Zij vond hem dan saai en een angsthaas. Hij vond haar weer dominant en intolerant. Een korte tijd waren ze diepongelukkig, maar ze zochten hulp bij wijze mannen en vrouwen en als ze begrepen waarom het fout was gegaan, dan kwamen ze weer op één lijn, keken weer positief naar elkaar en dan was er geen groter geluk dan hun geluk en wilden ze samen oud worden. Zo gingen jaren voorbij,

waarin fijne periodes en nare periodes elkaar afwisselden.

Ze zochten en vonden beiden ander werk, verhuisden naar een andere streek waar ze een klein paleis aan het water kochten. De prins had een rustige maar interessante bureaufunctie gevonden en besloot het advies van de filosofie professor alsnog op te volgen. Hij liet zich inschrijven aan de universiteit, en werd daar avondstudent. Hij genoot volop van de studie en de colleges beleefde hij als uitjes.

Met de prinses ging het echter niet goed, haar nieuwe baan viel haar zwaar, het werk putte haar volledig uit, haar gezondheid ging achteruit en ze moest zich steeds vaker ziekmelden. Op een dag kwam de prinses zwaar overspannen thuis en mocht niet meer werken. Deze periode kwamen ze samen goed door. De prinses wijdde haar dagen aan piano spelen, schilderen en begon zich te verdiepen in mystieke stromingen. Ze voelde zich steeds minder thuis bij de aardse werkelijkheid. De prins rondde zijn studie af en vond een nieuwe baan, hij werd hoofd van een beroepsopleiding, bleef dichten en schilderen, toneelstukken schrijven en werd ook regisseur. Maar op een dag werd de prinses zo ernstig ziek, dat ze met spoed geopereerd moest worden, van deze ingreep herstelde ze zeer langzaam. Ook deze periode kwamen ze samen goed door.

De prins merkte steeds sterker dat de afgelopen jaren hem veel energie hadden gekost. Daar kwam nog bij dat zijn baan hem slecht beviel.

Elke dag moest hij conflicten oplossen en die situaties riepen angst en paniek bij hem op. Hij begon last te krijgen van slaapstoornissen en angstaanvallen. Hij begon steeds sterker te verlangen naar een lange periode van rust, en vroeg zich ook af waarom dit op zijn pad kwam? Waarom maakte hij toch steeds keuzes die verkeerd uitpakte? Werd hij gestraft, omdat hij zijn eerste vrouw en kinderen in de steek had gelaten, of niet meer geloofde in God? Was er fundamenteel iets mis met hem? Hij deed toch normaal, was aardig, en deed zijn stinkende best?

Steeds vaker voelde hij zich klem zitten met duizend knopen tussen zijn oren. De prins voelde dat de druk op hem te groot werd en dat hij daaronder dreigde te bezwijken. Hij zocht hulp bij een wijze man en leerde bij hem de last die op zijn schouders drukte beter te hanteren.

De prins en de prinses droomden er over hun leven drastisch te veranderen. Ze maakten plannen om een centrum op te zetten voor mensen die aan hun creatieve ontwikkeling wilden werken. Ze werkten enthousiast hun plan uit. Maar schrokken er uiteindelijk voor terug hun leven totaal te veranderen. De droom bleef echter regelmatig terugkomen.

Helaas bleef de prinses lichamelijke klachten houden, vooral buikklasten en was vaak ziek. Op een dag besloot ze zich te laten onderzoeken. De prins bracht haar naar het ziekenhuis en zou haar aan het eind van de middag weer komen ophalen. In de loop van de dag kreeg de prins een spoedbericht, hij moest onmiddellijk naar het ziekenhuis komen, er was iets fout gegaan bij het onderzoek. De prinses was met spoed geopereerd. De dokters waren pessimistisch over haar herstel. De prins bleef hopen dat zijn prinses het zou redden. Zijn hart zag andere dingen dan zijn ogen. Medicijnen en behandelingen sloegen niet aan en de prinses werd in coma gehouden. Met de dag zag de prins zijn mooie begeerlijke prinses aftakelen. Na veertien dagen leven tussen hoop en vrees, gaf hij toestemming de behandeling stop te zetten en binnen een kwartier was ze overleden. Zo verloor hij zijn grote liefde.

Na de begrafenis viel de prins in een diep gat, dagen en weken van wanhoop, verdriet en verlatenheid volgden. Zijn kinderen en vrienden steunden hem met liefde en zorg. Diep onder de wanhoop brandde een sterk verlangen door te gaan met leven, zijn leven was nog niet af. Het ontbrak hem echter aan energie. Hij was zo moe, zo moe van normaal doen, zijn best doen, aardig zijn voor anderen, zo moe van op zijn tenen lopen. Zijn taaiheid die hem jarenlang op de been had

gehouden sleet met de dag. En op een dag, barstte hij op zijn werkkamer uit in een wilde huilbui. De prins stond op, pakte zijn tas in en besloot niet meer terug te keren. Het roer moest om en ging om. Hij verkocht zijn huis, schafte een appartement aan in de stad waar hij zijn jeugd had doorgebracht. Daar ging hij gedreven verder met gedichten te schrijven, nu over zijn rouw, begon te schilderen, vooral Noorse landschappen, ging op vakantie naar dat land van fjorden, regisseerde theatergroepen en ging opnieuw naarstig op zoek naar een antwoord op de vraag waarom hij niet gelukkig was. Ook het probleem van de straf en de beloning liet hem niet los.

Stapje voor stapje liet hij ingeslepen illusies los en leerde dat normaal doen, je best doen en aardig zijn geen premies tegen het toeval waren. Het toeval is normloos. Wat een mens overkomt, is noch een beloning, noch een straf. Het verlies van zijn prinses was hem overkomen, daar zat geen vooropgezet plan achter, verliezen hoort bij het leven, niet meer en niet minder.

Hij rustte veel en hervond op den duur een beetje van zijn oude elan. Werd weer regelmatig verliefd, had kortstondige relaties, maar kon zich niet opnieuw binden. De angst opnieuw een geliefde te moeten verliezen was te groot. Zo leefde de prins een aantal jaren naar tevredenheid, ontwikkelde zijn creatieve vermogens, beleefde plezier aan de

wereld van de taal en verbeelding, ontmoette dichters en kunstenaars die hem weer inspireerden, startte een dichterskring, organiseerde literaire middagen, zette literaire projecten op en trad meer en meer naar buiten als gastdichter. Herontdekte de kunst van verhalen vertellen en sloot zich aan bij een vertelgroep.

Kortom, de prins leefde zo een prachtig en zinvol leven en was vaker trots op zichzelf. Hij was er niet onderdoor gegaan, had opnieuw zin gegeven aan zijn leven. De behoefte aan rust bleef en ook aanvallen van somberheid bleven hem parten spelen. En ergens diep in hem bleef hij erop vertrouwen dat er ergens op de wereld een vrouw leefde, waar hij oud mee kon worden, een vrouw waar hij zijn ziel mee kon delen, kortom een muze. Ooit zou hij haar tegenkomen, zomaar op een station. Het verlangen naar een beloning kon hij niet loslaten.

Ondertussen hield hij het contact met zijn kinderen vast, zag tot zijn geluk, dat ze zich ontwikkelden tot zelfstandige vrouwen die hun eigen weg durfde te gaan. De oudste was inmiddels getrouwd met een herenboer, zijn eerste kleinkind, een meisje, werd geboren.

Hij bezocht ook regelmatig zijn broers en zijn koninklijke ouders. Met de koningin en de koning ging het niet goed. De koning was nu een onverschillige afstandelijke man geworden, die zijn

leven in dienst stelde van de koningin De koningin gedroeg zich steeds meer als een boosaardige vrouw, die haar leven vulde met gal spuwen en kwaadspreken over anderen, vooral over haar kinderen en hun vrouwen. De prins probeerde hen te zien als tragische mensen, die aandacht en begrip nodig hadden. Maar na elk bezoek voelde hij zich ziek. Op een nacht droomde hij dat hij zijn moeder wurgde met haar kwaadaardigheid. Toen besepte dat hij afscheid moest nemen van zijn ouders, hij moest zichzelf te beschermen tegen hun destructieve invloed. En zo geschiedde. Hij leefde zo een aantal jaren voort en had vrede met zijn bestaan. Tot de dag kwam waarop het toeval voor hem een aangename verrassing in petto had. Het was een zondag, de prins had een literaire bijeenkomst bezocht, en was eigenlijk van plan naar huis te gaan, daar een hapje eten klaar te maken en de avond door te brengen met dichten en lezen. Op weg naar huis be kroop hem echter een miezerig gevoel, hij zag er ineens tegen op thuis te komen in een stil en leeg huis. Dit vond hij vreemd, want hij woonde prima naar zijn zin. Hij besloot even naar de herberg te gaan waar hij literaire middagen organiseerde. De herberg was een plek waar reizigers van koets wisselden. Terwijl hij daar aan de toog zat en van een beker bier genoot, stapten twee vrouwen naar binnen. De ene vrouw zag er vlot gekleed uit, had een expressief gezicht,